

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 1959, sp. zn. Cz 658/58

Číslo: 45/1959

Právní věta:

Uplatnění třídního hlediska při rozhodování o výchově dětí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.01.1959

Spisová značka: Cz 658/58

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Děti, Děti - výchova, Třídní hledisko

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud v Čes. Krumlově rozdělil nezletilé děti spolu nežijících rodičů V. S., t. č. zaměstnance lesního podniku bytem u svých rodičů, a B. S., uklízečky, tak, že dvě nejmladší děti, nezletilí J. a Z. byly dány do výchovy a výživy matce, dvě starší děti V. a B. byly svěřeny do výchovy a výživy otce.

Krajský soud v Čes. Budějovicích potvrdil rozhodnutí soudu první stolice.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Výchova dítěte ve smyslu § 35 zák. o právu rod., kterou stát svěřuje rodičům, musí uvědoměle zaručovat co největší rozvoj individuálních schopností dítěte a současně využívat těchto schopností ve prospěch celé společnosti. Zákon vyzvedá na prvé místo výchovu dítěte k práci jako k prameni blahobytu naší společnosti. Zdůrazňuje takovou výchovu, aby z dítěte vyrostl duševně i tělesně zdatný jedinec, při čemž všechny stránky této výchovy musí být řízeny v souladu s pokrokovým vývojem naší společnosti. Základy této výchovy dávají rodiče dítěti pro celý život a proto jen výchova v tomto duchu zahrnuje v sobě široký pojem vychovatelských povinností rodičů.

Tytéž zásady musí být uplatněny i při rozhodování o tom, má-li dojít ke změně dosavadního výchovného prostředí. Soudy musí dbát toho, aby zárukou pokrokové výchovy dětí byli nejen rodiče, nýbrž i ti příslušníci rodiny rodičů, kteří mají na výchovu dítěte bezprostřední vliv.

V daném případě děti byly svěřeny otci, který žije v domácnosti svých rodičů, kam ovšem dojíždí jen na neděli, neboť jeho pracoviště je na jiném místě, takže děti jsou vychovávány ve skutečnosti dědečkem a babičkou ze strany otcovy. Matka dětí upozorňovala na to, že ani otec není zárukou řádné výchovy dětí, poněvadž v době, kdy pracoval jako šofér u vojenské správy, neměl odpovědný poměr k socialistickému vlastnictví a již dříve pomáhal k ilegálnímu přechodu jedné osoby přes hranice. Ještě méně jsou však podle opětovného upozornění matky zárukou této pokrokové výchovy dětí otcovi rodiče, zejména děd S. S., který jako zemědělec hospodařící na 27 ha, byl trestně odsouzen pro činy nepřátelské našemu státu. Tyto skutečnosti žádný ze soudů náležitě z hlediska zájmu společnosti na pokrokové výchově dětí nezhodnotil. Upozornění matky ponechaly oba soudy v podstatě bez odezvy, vycházejíce z názoru, že děd dětí je nyní členem JZD, kde řádně pracuje, a že otec dětí je dělník. Kdyby byly soudy provedly důkaz spisy trestního soudu, byly by zjistily, že děd nezletilých dětí S. S. byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody 4 měsíců a k peněžitému trestu 4000 Kčs a vyslovena byla ztráta čestných práv občanských pro trestný čin ohrožení jednotného hospodářského plánu podle § 136 tr. zák., jehož se dopustil jakožto zemědělec jednotlivě hospodařící na výměře 27 ha, a že tento trestný čin byl místním tiskem komentován jako nepřátelský čin kulaka, který takto projevil nepřátelství našemu lidově demokratickému zřízení. Rovněž zprávy příslušných orgánů v těchto spisech založené hodnotí S. S. jako člověka, který nemá kladný poměr k lidově demokratickému zřízení. Ze spisů vychází dále najevo, že S. S. byl kromě toho odsouzen pravomocně i k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a trestu peněžitému za to, že poskytoval úkryt bývalému majiteli továrny a dal mu k dispozici i svůj křestní i domovský list, kterého tento bývalý továrník použil k získání falešného občanského průkazu.

Poněvadž žádný ze soudů se těmito okolnostmi nezabýval a nehodnotil je v souvislosti s třídní příslušností děda dětí a se zřetelem k zájmu společnosti na pokrokové výchově dětí, nemá závěr soudu o tom, že výchova dětí v domácnosti jejich děda je výchovou řádnou, spolehlivého podkladu. K bezpečnému závěru o tom, zdali za těchto okolností by neměla být dána přednost výchově dětí u matky, která je řádnou, pracující ženou a již rozhodnutí soudu vytýká to, že podle mínění spoluobčanů se provinila tím, že žije ve společné domácnosti se svým nynějším druhem, je třeba, aby soudy se těmito okolnostmi zabývaly a pečlivě zhodnotily, u kterého z obou rodičů je lépe zaručena výchova dětí v pokrokové a našemu státu oddané občany. Z týchž důvodů bylo třeba doplnit řízení i zprávou příslušných orgánů o tom, jak se matka a její druh chovají, jaký mají poměr k našemu zřízení a jak se projevují ve svém bydlišti i na pracovišti, aby tak bylo lze správně posoudit vhodnost výchovného prostředí pro děti v rodině matky a jejího druha.

Soudy tedy rozhodly, aniž měly dostatečný podklad pro své rozhodnutí a aniž vycházely při úvaze o vhodnosti výchovného prostředí ze správného právního názoru. Porušily proto zákon v ustanoveních § 1 odst. 2, §§ 59, 88 odst. 2, § 93 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 35 zák. o právu rod.